

waid Els — kes ennast nüüd Elsbeta nimetas, tahtis neitsi ülikonda. — Noh, mis sest ramalusest pikemalt rääkida! Esimese neitsi kleidi aluspalüstus oli weel kulumata, seal sai neitsist üheforraga mamsel ja meheta emand. — Ja kuidas üks tark wana sõna ütleb:

Said korra andeks ühele
Siis langed sõddiks linnale!

nõnda oli Elsega lugu. Kahe aasta eest tuli tema lapsega linnast tagasi. Endine liiderlik elo, häbi ja mured olid tema terwise lõpetanud; tema hakkas tüsikust põdema ja langes selle nooruse surmaja kätte. Pikal haiguse ajal sain temaga tutawaks, ja Jõsandale täno! mino külwatut seeme kulus hea põllo peale. Els on rõhutat südamega oma endist patuelo kahetsenud, ja suri kindlas uskus ja lootuses õnnistegija armo peale. — Kui Jumal mino eloga pikendab, siis loodan Else järeljäänud lapsokese nõnda kaswatada, et temast ema ja ema-ema kelgowedajat ei pea saama.

Ja langro Juri mõistliko jutuga lõpetame lugemise, mis muidogi pikemaks wenis, kui ette oli arwatud.

Siiditehase.

Si leita tänapäawal palju ühtainokesi meie lugesate seas, kellel siid tundmata oleks, sest kiriko minnes waesl lapsel Maiegi punane siidilint rinnas ees, mis tädi Paide

laadelt oli olnud ja õetütrele kingituseks toonud. Nõuamisel tütarlastel nähtakse siidi pärgil ja kaelas; ja kui Difa Nihkli wanem poeg sügisel enne koito raudkäpa talotusel wiina wärssiga salateele lähäb, siis on temal — sellepeale lõõn julgest libla! — paberisse mäsitut siidi rätik pöues, mis korisuta ja palüstamata, kui oleks eile wast poest toodud. — Meie kirjatundjad teadwad juba „Pühapääwa wabelugemistest,“ kuidas maapind neid linu ei kaswata, kust siidi lõnga ketratakse, waid et üks weike rööwuk*) Loosa poolt siiditehaseks seati, mis seta peenikese õmbliko eiesarnast lõnga walmistab. Saago siis tänapäwes kalendris siidirööwuk oma ketrusega lugejale teadawaks, et meie Tähtramat „kasulikko“ lionime waleks ei jäta, waid aawituse kõrwas laa õpetust külwaks.

Siidi tarwituse algmist taganõudes wiitwad jäljed meid muiste põlwe pimedeuse rajale; seal leiame Hiina riigi wanas jutustuses esimesi sõnumeid, kuidas inimesed siidi õpinud tarwitama. Hiina aea-raamarutes, kuhu kõik tähelepanemise wäärt asjad ülespandud, seisab ühes kirjäs, mis 2 tuhat 2 sada 5 aastat enne Kristuse sündimist on kirjutud, et üks Hiina keiseriina, nimega Siling-hi, siidirööwukast siidi õpinud tegema. Siling-hi kaswatas oma loosis siidirööwukuid, korutas siidieid lõngaks ja kudus lõnga kangaks. Keiseriina Siling-hi elas 2 tuhat 6 sada aastat e. K.

*) Tännine maakeele waesus nimetas loomakeste siidi-ustike, üks nimi, mis karemine ei rohi sallida, sest et se läbi õpistat eksitas woid tulla. Neid roomajaid elokaid, kellest õjeminu liblikad õjinewad, ei sünni mitte ussiks kutsuda, waid peame neid rööwukad nime-tama, jalka-keele: Raupe. Sedamööda peame tännini ussi nime al liikuwaid elokaid, kui lapsa ussi, puie- ja diete-ussid — kopsorööwukaks, ehk neid lehe- ja õie-õjajaid — leherööwukaks ja liite-rööwukaks nime-tama. Kõik rööwukad sünniwad liblika munadest. Mis wihma-uss ja tema sarnane, se jääb ila ussiks ja ei moondata neid ial liblikateks. Suuremad roomajad tuleb madudeks kutsuda; is on igal roomalasteleugul oma pärisnimi ja ei kuskil eksitust karta.